

Kinderen op Straat?

Dat het niet goed is om kinderen op straat te laten staan, daar is ieder weldenkend mens het al snel over eens. Maar waarom duurde het dan zo lang voordat de Nederlandse staat hier ook van overtuigd was?

In 2007 begon Defence for Children Nederland te werken aan een klacht omdat Nederland het Europees Sociaal Handvest schendt. Daarin staat dat de staat moet zorgen voor basisvoorzieningen, met name voor kwetsbare mensen. Zonder twijfel horen kinderen bij kwetsbare mensen. Daarbovenop stelt het Kinderrechtenverdrag nog dat 'bij alle beslissingen die kinderen betreffen, het belang van het kind de eerste overweging moet zijn'. Ook dat standpunt wijst erop dat kinderen niet op straat gezet mogen worden.

Na een lange periode waarin schriftelijk standpunten met de Nederlandse regering werden uitgewisseld, besloot het Europees Comité voor Sociale Rechten in oktober 2009 dat Defence for Children gelijk had voor wat betreft het op straat zetten van kinderen. Nederland hoeft niet te zorgen voor onderdak voor alle kinderen zonder verblijfsvergunning maar Nederland moet wel voorkomen dat kinderen dakloos worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat Nederland uitgeprocedeerde asielzoekersgezinnen niet uit de opvang mag gooien, maar dat hen onderdak geboden moet worden. Nederland kreeg nog een half jaar de tijd om haar procedures aan te passen, maar in februari 2010 mocht het standpunt gepubliceerd worden. In juli 2010 herhaalde de vergadering van Europese ministers nogmaals dit standpunt.

Gelukkig dus dat het Europees Comité voor Sociale Rechten het eens is met ons rechtsgevoel dat je kinderen niet op straat zet. Maar onze minister kon zich er niet zo gemakkelijk in vinden. Hij vond dat hij het recht moest houden om kinderen op straat te zetten: anders zou Nederland gegijzeld worden door vrouwen met kinderen. Dus in alle reacties liet minister Hirsch Ballin zien dat hij al heel erg zijn best had gedaan om deze families op allerlei manieren tegemoet te komen. Weliswaar moesten noodopvangen sluiten, maar afgewezen asielzoekers mochten een tijdje naar de Vrijheidsbeperkende Locatie Ter Apel, Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen worden opgevangen tot ze volwassen zijn, en in de nieuwe asielprocedure krijgen alle afgewezen asielzoekers een maand extra onderdak. Verder is het volgens de minister vooral de verantwoordelijkheid van de ouders om te voorkomen dat het kind dakloos wordt. Eventueel dacht hij dat opvang van het kind (zonder de ouders) een oplossing zou kunnen zijn, maar dat voorstel werd met zoveel protest ontvangen dat hij het er daarna niet meer over heeft gehad. Bovenal wees de minister erop dat uitspraken van het Comité niet juridisch bindend zijn.

Hoewel de minister de uitspraak van het Comité dus bagatelliseerde, verbonden rechters op allerlei niveau's er wél consequenties aan. Zij besloten dat het COA de opvang niet mocht beëindigen (rechtbank Zutphen, Gerechtshof in den Haag) en andere rechters besloten dat WMO-opvang geboden moest worden (Wet maatschappelijke opvang, rechtbank Utrecht). Tenslotte kon Hirsch Ballin niet anders dan toegeven: naar aanleiding van de uitspraak van het Gerechtshof besloot hij op 9 augustus om voorlopig families met kinderen niet uit de opvang te zetten. Tegelijk wees hij erop dat dit niet betekent dat alle families zonder verblijfsvergunning, met kinderen, zomaar opvang kunnen krijgen:

herhaalde asielverzoeken vallen niet onder deze tijdelijke regeling, zo lezen we in het persbericht.

Kan Defence for Children nu tevreden zijn, en is er opvang voor kinderen zonder verblijfsvergunning? Dat is maar de vraag. Er zijn nog veel groepen kinderen die op straat belanden. Ook kinderen die al op straat gezet waren voordat de minister zijn standpunt wijzigde, hebben pech. Uiteraard wordt op dit moment druk geprocedeerd.

Door Rian Ederveen van het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt LOS